

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

In Anatomicis Lectiones Excellentissimi D. Bassianj Landi Placentini - Cod. Rastatt 52

[S.l.], [16. Jahrh.]

Præfatio

[urn:nbn:de:bsz:31-284553](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-284553)

II.

BASSIA

NILANDI PLACENTINI
DE HVMANA HISTORIA,
uel singularum hominis partium
cognitione, Libri duo, nunc
primùm & scripti, & in
lucem editi.

*Adiectus est rerum & uerborum in his
memorabilium INDEX
locupletissimus.*

Cum gratia & priuilegio
ad septennium,

B A S I L Æ A E.

(1542)

18

17

2

REVERENDO ET
ILLVSTRI D. EVCHERIO
Sanctouitali, Abbati & Comiti,
Balsianus Landus
S. P. D.

VL TV M diuq̄ an-
tea dubitavi, quàm ad
hoc opus aggrederer,
quod De cognitione
singularum hominis partium à
medicis inscribitur, quo genere o-
rationis me ipsum tibi excusarem,
qui sæpè, ut conscriberem aliquid
aliud, quod auribus tuis gratius
& iucundius esse uideretur, multis
precibus contendisti. Certè qui-
dem, nisi satisfactum tibi quàm cu-
mularissimè cuperem, à quo mul-
tis beneficijs exornatus sum, bar-
barus atq̄ adeò ingratus à cunctis

2 me-

BASSIANI LANDI

meritò iudicari possem. Sed, cum
 proximis diebus significasses mi-
 hi, iam corporis humani rationem,
 usum, & compagem contemplan-
 ti, te, mutata sententia, miro quo-
 dam teneri desiderio ea quidem eo
 gnoscendi, quæ non medico soli,
 sed omnibus quoque hominibus li-
 beris, liberaliterque institutis nescire
 turpe est: nihil prius duxi, quam
 ut tibi peropportune gratificarer.
 tum eo maxime, quod crebro me
 rogas, & petis, ut quod sentio de
 his, quæ admodum abdita occul-
 taque sunt, quæque natura nobis tuen-
 dæ ualeitudinis causa consideran-
 da proposuit, id plane latineque di-
 cam, & in quam paucissima refer-
 ram. De loquendi etiam formulis
 illis me percontari soles, quas ex
 parti-

P R A E F A T I O .

partibus nostri corporis, molliter
 translatas esse, ac parcé detortas,
 ab antiquis oratoribus poetisq;
 te saepe cōmonui, Propterea quan-
 tum temporis succisiui datum est,
 eos, medicinæ libros attigi, quos
 arbitratus sum ad te docendum e-
 rudiendumq; idoneos. Hanc au-
 tem meam scribēdi rationem, ante
 me (quod sciam) instituit ex latinis
 scriptoribus nemo. Propterea iu-
 dico id genus scribendi nouum, &
 inusitatum, difficilimum mihi fore,
 atq; (ut sic dixerim) reprehensione
 aliqua uacare uix posse. Auguror
 enim coniectura, non defuturos
 quàm plurimos, qui sibi quòd in
 arte medendi totum nomen uen-
 dicant, ideò rei cognitionem mihi
 adimant, & inanem quendam stre-
 pitum

a. 3

BASSIANI LANDI

pitum uerborum relinquant. Alios item fore subuereor, quorum palato nihil esse gratum solet, nisi mollis & fermè putris cibi quoddam genus, quod eorum stomachus duntaxat, si dijs placet, delicatus, & parum firmus, cōcoquendo ferre ualet. ij sanè, uix dum quid solidi, quid ue succi res in se continent (ita reor) degustabunt, cum à se reijcient, & condituram paulo sibi commodiorem perquirent. Quāobrem non dubito, quin ab istis delicatulis statim conijciar in turbam illorum medicorum, qui durum & crassiusculum cibum non aspernantur, sed exquisitam nimis uictus rationem negligunt. Ut ut erit, nihil est quòd istos morer, qui bus plus sapit palatus, quàm cor.

Ti

PRAEFATIO.

Tibi uni hæc scribo, & cæteris, qui
 in me æquiores esse uoluerint iudi-
 ces. Sanè dabo operam, ut omnes
 in hoc nouo scribendi instituto,
 nostros saltem conatus laudandos
 esse censeant. Nam, etsi ex ueteri-
 bus scio id ipsum diligenter tractas-
 se, uti Hippocratem, Democritū,
 Empedoclem, Pythagoram, Ari-
 stotelem, & plerosq; alios ex recen-
 tioribus, tum Arabibus, tum Lati-
 nis: illud tamen difficultatis & la-
 boris multum nobis affert, quòd
 ex nostris hodie nullus medicus
 memoratu dignus literis latinis il-
 lustrauit: et si qui sunt, qui quidem
 pauci sunt, nihil de suo dicunt, sed
 semper de commentario sapiunt.
 Me certè adiutum fuisse aliquate-
 nus à Plinio, non diffiteor: pluscu-
 lum,

BASSIANI LANDI

lum, à Cornelio Celso: uerū non
 adeò, quin etiam plurima commi-
 nisci & inuenire nosmet nomina
 fuerit necesse. Id autem minori ne-
 gocio consecuti fuisset, si desti-
 tissent nostri medici barbara latinis
 nominibus confundere, & inuer-
 tere. inde enim tædium bonis inge-
 nrijs esse solet, & audiendi legendi-
 que impatientia: ut non mirum fue-
 rit, iam pridem studiosos etiam iu-
 uenes hac arte initiatos, paulatim
 postea deterritos, exanimatosq̃,
 studium deseruisse: non mehercle
 artis quopiam crimine, quæ certè
 innocentissima est, sed malorum
 artificum insolentia. Atq̃ utinam
 Romani ueteres, ut pleraq̃, hanc
 artem excoluissent. quod ne tenta-
 rent quidem, fecit improbitas Ar-
 chagati

P R A E F A T I O.

5
 chagati Pelopōnenſis Lyſanig filij:
 cuius aduentus initio cunctis mire
 gratus fuit, mox in tædium uerſus
 ſæuitia importunitateq; cū exuren-
 di, tum ſecandi uulnera, carnifex
 appellatus eſt. Non deſuerunt, qui
 præterquam quod cadauerum ui-
 ſcera ſunt ſcrutati, eò immanitatis
 inſignis prouecti ſunt, Herophilus
 & Eraſiſtratus odij autores, ut mē-
 bratim inciderint, ſpirituq; adhuc
 manente, uias ſpirituum anguſtas,
 cellulasq; (ut ſic loquar) abſtruſas,
 ordines, figuras, duritiem, molliti-
 em, colorem, conſiderauere: rati, id
 mirabiliter medicum iuuare. Hinc
 ortus eſt uulgò artis, iam cceptæ o-
 dio haberi, quidam contemptus,
 & grauis infamia. At uerò Græcis
 ea acceptiſſima ſemper fuit, Hippo

sup e 5 cra

BASSIANI LANDI

eratis illius, quam præ se ferebat in
Græcos omnes, humanitate, & li-
beralitate. namq; is, ut ex Com-
mentarijs eius constat, incredibili
quadam pietate omnibus medica-
batur, discipulosq; edocebat fide-
liter, miro auditorum silentio, in A-
cademia, quæ hodie etiam mar-
morea, distinctis cellulis, in eius pa-
tria uisitur. Barbaros itidem om-
nes odio prosequatur, ut Græco-
rum nominis hostes, qua posset
parte, debellaret. Persarum enim
ingentibus thesauris inuitatus, ad
eos sese conferre noluit, spreuit que
conditiones omnes: ita sanè creuit
fama & autoritate, ut in Græcia
tanquam numen conspicuū colere-
tur, miroq; amore ab exteris etiam
hominibus uiseretur, et perinde at-
que

6
P R A E F A T I O.

que prodigium à natura partum
putaretur. Quamobrem compulsi
Græci iuuenes, mira solertia artem
amplexati sunt, & retinuerunt, ar-
bitrati ex Hippocratis consilio, ex
ea famam, & ingentem amicorum
copiam se consequi posse : ma-
gnam etiam supellectilem, & pre-
ciosam, ex illis sibi promitti. Non
iniuria igitur pauci ex nostris illu-
stres medici emerere, plurimi au-
tem ex Græcis. Quare non arti
ipsi, quæ quidem dignissima exi-
stit, uitio dandum est, sed artifi-
cum nostrorum paucitati tribuen-
dum, & malo artifici, eiusq̃ imma-
nitati, si quidem gratã ingratamq̃
artem faciunt hominum mores.
Nam cur reprehenderis Mathe-
maticas disciplinas, si male eis ute-
tur

BASSIANI LANDI

tur quispiam Mathematicus: aut
 cur (quæso) culpaueris Achillis ar-
 ma, si Therfites eis se tueri nesciat?
 Sed iam in caussa sat differuimus,
 quasi res ex se apertissima, multis
 uerbis, aut lenocinio sermonis con-
 firmanda foret. Tempus postulat,
 ut ad reliqua transeamus, et institu-
 tum iam opus aggrediamur, & mi-
 rificam ac propemodum diuinam
 humani corporis fabricam quàm
 diligentissimè contemplemur: atq;
 adeo, si non omnium, at certè præ-
 cipuarum eius partiū multiplicem
 usum cognoscamus, suspiciamus,
 admiremur. Hic naturæ uires, pru-
 dentiamq;, & plus mirabile artifi-
 cium quàm dici aut credi possit,
 conspicias licebit. Hic domicilium
 illud animæ, ut Philosophiæ deus
 Pla-

P R A E F A T I O.

Plato ait, introspecies. Hic laudabis summos Imperatores & reges, olim tantum industriæ in cognoscenda corporis sui temperatura posuisse: in qua, ueluti in speculo, humanam sortem intuebantur. Alexandrum etenim illum Magnum, & Marcum Romanorum imperatorem, historijs traditum esse scis, mirifice in hac cognitione naturæ oblectatos fuisse. quorum alter quidem, ut erat uir acerrimi ingenij, sui corporis harmoniam intellexit: alter uerò, inter tot tantosq; rerum gestarum triumphos, animalium naturas moresq; ediscere studuit. Hic (credo) summis laudibus in cœlum efferes Ægyptios reges, & ex Romanis Boëthum & Paulum Sergium, Consules: aliosq; tum
doctri-

P R A E F A T I O .

doctrina, tum re bellica uiros præ-
claros: quos manibus suis cadaue-
ra aut dissecuiffe, aut dissectioni-
bus adfuisse legimus. At ne tamen
longiore oratione, quàm sum præ-
fatus, detineam, in primis à Me-
dicinæ diuisione mihi su-
mendum est ini-
tium.

uiros p
is cada
fectio
at ne tam
en lum po
urnis à M
nhi lu
ri

B
I

B

ne
su
ra
tin
ca
fi
tes
ter
ra
sus
firil